

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

Mål nr

meddelad i Stockholm den 15 juni 2005

T 3807-03

KLAGANDE

Björn Lundmark Aktiebolag, 556347-2157

Verkstadsgatan 6

341 47 Karlskrona

Ombud: advokaten BA

MOTPART

GE Money Bank AB, 516401-9936

Box 302

171 75 Stockholm

Ombud: advokaten BB

SAKEN

Godtrosvärv av lös egendom

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 8 september 2003 i mål

T 1766-02

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Björn Lundmark Aktiebolag skall ersätta GE Money Bank AB för rättegångskostnader i Högsta domstolen med trettontusensexhundrajugofem (13.625) kr, utgörande ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom tills betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Björn Lundmark Aktiebolag har yrkat att Högsta domstolen ogillar käromålet, förpliktar GE Money Bank AB att utge ersättning för Björn Lundmark Aktiebolags rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten med där yrkade belopp samt befriar Björn Lundmark Aktiebolag från skyldigheten att utge där utdömda rättegångskostnader.

GE Money Bank AB har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Björn Lundmark AB köpte den 14 september 2000 av Fredrik Olofsson i Eksjö AB en bil av märket BMW 740 av 1997 års modell för 250.000 kr. Det är ostri-

digt att Fredrik Olofsson i Eksjö AB saknade rätt att sälja bilen eftersom GE Money Bank AB var ägare till den enligt villkor i ett avtal om kreditköp. Frågan är om Björn Lundmark AB har gjort ett godtrosvärvär av bilen.

Enligt 3 § lagen (1986:796) om godtrosvärvär av lösöre i lydelsen före den 1 juli 2003 (numera 2 § andra stycket) skall en förvärvare av lösöre anses ha varit i god tro endast om det är sannolikt att egendomens beskaffenhet, de förhållanden under vilka den utbjöds och omständigheterna i övrigt var sådana att han inte borde ha misstänkt att överlåtaren saknade rätt att förfoga över egendomen. Genom 1986 års lag och ytterligare genom en ändring i lagen den 1 januari 1999 skärptes, i förhållande till tidigare gällande rätt, kraven på en förvärvare som vill göra gällande godtrosvärvär. I lagmotiven angavs att det krävs särskilt hög grad av aktsamhet vid förvär av egendom som erfarenhetsmässigt är känslig, t.ex. motorfordon som ofta säljs på kredit med förbehåll om återtaganderätt. När det gällde frågan om vilka krav på insikt och aktsamhet som kan ställas på en förvärvare uttalades att man ofta torde kunna ställa strängare krav på en yrkesman inom den aktuella branschen än på en privatperson. (Prop. 1985/86:123 s. 21 f. och 1997/98:168 s. 11 f.).

Av utredningen framgår att Björn Lundmark AB före förvärvet inte vidtog några åtgärder för att förvissa sig om att säljaren hade rätt att överlåta bilen. Björn Lundmark AB har gjort gällande att bolaget ändå bör anses ha varit i god tro med hänsyn till att det var fråga om överlåtelse mellan bilhandlare av varulager av bilar, vilket regelmässigt sker utan att parterna träffas, samt då affären genomfördes på samma sätt som ett trettiotal andra bilaffärer mellan BC som företrädare

för köparbolaget och FO som företrädare för säljarbolaget eller ett annat bolag som denne företrädde. Dessa affärer hade samtliga varit utan problem vad gällt säljarens rätt att disponera över fordonet.

Redan den omständigheten att det i stor utsträckning förekommer att motorfordon säljs på kredit med äganderättsförbehåll utgör anledning för en köpare av ett motorfordon att vara särskilt aktsam. Som huvudregel krävs att köpare av sådant fordon kontrollerar ägarförhållandena före köpet. När en privatperson vänder sig till ett etablerat bilförsäljningsföretag som har en verksamhet som utåt framstår som vederhäftig bör han emellertid under normala förhållanden kunna förlita sig på att säljaren är behörig att förfoga över egendomen. På den som yrkesmässigt handlar med motorfordon bör å andra sidan läggas ett särskilt strängt aktsamhetskrav, vilket innebär att det för att godtrosvärav av ett inköpt motorfordon skall anses föreligga regelmässigt får krävas att ägarförhållandena undersökts, detta oavsett om säljaren är en privatperson eller ett företag som bedriver handel med motorfordon.

Genom BCs obestridda uppgifter har framkommit att han före det aktuella köpet i inte obetydlig omfattning hade gjort bilaffärer med FO, utan att det förekommit att denne sålt fordon som han inte haft rätt att disponera över. Av det tidigare sagda följer att detta förhållande inte är tillräckligt för att Björn Lundmark AB skall anses ha gjort ett godtrosvärav. På grund härav och då Björn Lundmark AB inte genom kontroll i bilregistret eller på annat sätt vidtagit några åtgärder för att undersöka säljarens rätt att förfoga över bilen kan det inte anses att bolaget gjort ett godtrosvärav av denna.

Av det anförda följer att Björn Lundmark AB skall ersätta GE Money Bank AB

för bilens värde vid tiden för förvärvet. Det saknas anledning att frånga domstolarnas bedömning när det gäller detta värde.

Hovrättens domslut skall således fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Victor, Blomstrand, Ella Nyström (referent) och Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Thornefors